

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2018-11-14

Diarienummer 1133/18.

Handläggare

Hans Timan, Johan Roos, John Harming

Telefon: 031-368 30 33

E-post: fornamn.efternamn@arbvux.goteborg.se

Remiss av Komvuxutredningens slutbetänkande, En andra och en annan chans – ett komvux i tiden SOU 2018:71

Ärendet

Regeringen tillsatte den 16 februari 2017 en utredning som sedan tog namnet Komvuxutredningen. Utredningens uppdrag var att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvox).

Den 3 september 2018 redovisade utredningen sitt uppdrag i betänkande En andra och en annan chans – för ett komvux i tiden (SOU 2018:71). Regeringen har därefter remitterat betänkandet till bland andra Göteborgs stad (arbetsmarknad och vuxenutbildning).

Stadsledningskontoret har uppmanat Arbetsmarknad och vuxenutbildning att, i samverkan med Utbildningsförvaltningen, lämna stadens svar direkt till Utbildningsdepartementet. Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 12 december 2018.

Beskrivning av ärendet

Utredningsuppdraget

Regeringen tillsatte den 16 februari 2017 en utredning som sedan tog namnet Komvuxutredningen. Utredningens uppdrag var att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvox).

Uppdraget till utredaren var bland annat att:

- analysera och ta ställning till om det i vissa fall bör kunna göras undantag från skollagens (2010:800) bestämmelser om att de som fått minst utbildning ska prioriteras när det gäller antagningen till komvux på gymnasial nivå och i så fall föreslå möjligheter till undantag,
- analysera och ta ställning till om en förenklad betygsskala skulle förbättra genomströmningen inom delar av komvux och särvox och i så fall föreslå en sådan betygsskala,
- undersöka om bestämmelserna om högskoleförberedande examen inom komvux bör förenklas och i så fall lämna ett sådant förslag,
- analysera om särvox bör upphöra som egen skolform och, om det bedöms lämpligt, föreslå hur särvox kan bli en del av komvux, och

- utreda om det ska vara ett villkor för överlämnande av uppgifter inom komvux och särvox på entreprenad till en enskild utbildningsanordnare, att anordnaren har betygsrätt för motsvarande utbildning.

Utredningen fick i december 2017 ett tilläggsdirektiv med uppdraget att även:

- följa och analysera samverkan inom regionalt yrkesvux, och vid behov föreslå åtgärder för att förbättra samarbetet.
- att analysera och bedöma om det finns yrkesutbildningar inom komvux och särvox som bör vara riksrekryterande, samt
- utreda vissa frågor som avser fortsatt utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Den 3 september 2018 redovisade utredningen sitt uppdrag i betänkande En andra och en annan chans – för ett komvux i tiden (SOU 2018:71). Regeringen har därefter remitterat betänkandet till bland andra Göteborgs stad (arbetsmarknad och vuxenutbildning).

Utredningens betänkande

Utredningen har i sitt betänkande lämnat både förslag och bedömningar om framtida utvecklingsområden inom komvux och särvox. Utredningens förslag har sammanfattat varit:

- Skollagen förtydligas så att det framgår att komvux även utgör en del i arbetsmarknadens kompetensförsörjning och förberedelser till fortsatta studier.
- Urvalsreglerna till komvux på gymnasial nivå ändras så att det inte längre är den med minst utbildning som automatiskt ska ha förtur vid urval, utan individer med störst behov av utbildningen.
- Gymnasieskolans sex studieförberedande program slås ihop inom komvux till tre bredare studieområden och gymnasiearbetet ersätts av ett bredare komvuxarbete.
- En del lärosäten bör erbjuda en profilering mot komvux i sin lärarutbildning samtidigt som möjligheterna till kompetensutveckling för professionen ska stärkas.
- Särvox blir en del av komvux och byter namn till särskild utbildning.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning ges ökade möjligheter till fortsatt utbildning efter särvox.
- Betygsrätt införs som ett krav för att enskilda anordnare ska få bedriva vuxenutbildning på entreprenad. Villkoren för betygsrätt för utbildning motsvarande komvux skärps, så att de överensstämmer med kraven på i komvux.
- Betygsskalan för grundläggande komvux, sfi och grundläggande särvox förenklas.

Vidare finns förslag om:

- Förstärkt möjlighet till kompetensutveckling för lärare inom komvux.
- Krav på samverkansavtal mellan samverkande kommuner för statsbidrag för regionalt yrkesvux.
- Därutöver har utredningen lämnat bedömningar av framtida utvecklingsområden inom komvux. Dessa handlar bland annat om studiefinansiering för elever inom särvox, förändringar inom

lärarutbildningen, stärkt forskning inom komvux och vuxnas lärande samt behov av utvecklad uppföljning av utbildning på entreprenad. Frågan om riksrekryterande utbildning bedömer utredningen ska avvakta pågående utredningar och processer, bland annat den så kallade dimensioneringsutredningen (Dir 2018:17) och försöksverksamheten med branschskolor.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningen instämmer i stort i utredningens förslag och tillstyrker utredningen. Ett antal kommentarer på utredningen presenteras dock nedan.

Övergripande synpunkter

Förvaltningen delar den bild av vuxenutbildningen som utredningen beskriver. Det handlar exempelvis om att vuxenutbildningen ”särbehandlats” i förhållande till övriga skolväsendet och i utredningen finns förslag om att utbildningsformen ska ges plats inom skolforskning och skolutveckling.

Förvaltningens instämmer också i att vuxenutbildningens roll idag inte enbart är ett kompensatoriskt instrument för att ge individer en chans till att stärka sin ställning i arbets- och samhällsliv. Rollen har i stället vidgats till att även omfatta en viktig aktör för arbetsmarknadens kompetensförsörjning. Därför är försöken att förtydliga dessa dubbla roller välkomna.

Nedan återfinns förvaltningens synpunkter kapitelvis.

Avsnitt 4 Utredningens övergripande förslag och bedömningar

Utredningens förslag

Under arbetets gång har utredningen stött på ett antal aspekter som är centrala för vuxenutbildningen och som har beröring till utredningens förslag till förändringar. Dessa berörs i kapitel fyra. Exempelvis är dagens målformulering för komvux i skollagens 20 kap. 2 § skriven utifrån ett perspektiv som inte tar hänsyn till hur vuxenutbildningen har förändrats. Vuxenutbildningen har under senare år allt mer fått en vidgad roll för arbetsmarknadspolitik, integration och kompetensförsörjning. Utredningen förslår därför en förändring av skollagens 20 kap. 2 § så att det framgår att den kommunala vuxenutbildningen utgör en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en grund för fortsatt utbildning.

Utredningen konstaterar även att möjligheterna att finansiera sina studier för elever inom särsvux inte är likvärdiga över landet. Utredningens bedömning är att vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada som har för avsikt att studera inom särskild utbildning på gymnasial nivå med syfte att stärka sin ställning på arbetsmarknaden bör säkerställas ekonomiska förutsättningar att göra detta.

Utredningen gör även bedömningen att kommunerna behöver ges möjlighet att förstärka stödet av bland annat specialpedagogisk kompetens i vuxenutbildningen så att det kommer alla elever som har behov av detta till del. Utredningen anser att dessa frågor bör utredas ytterligare.

Utredningen konstaterar också att uppföljningen av särvox är otillfredsställande och bedömer att Skolverkets redovisning och uppföljning av komvux bör utvecklas. Det bör analyseras om Skolverket kan samla in uppgifter när det gäller särvox i liknande omfattning som i dag gäller för komvux på grundläggande och gymnasial nivå.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan. Det är vanligt att personer som tillhör målgruppen för särskild utbildning för vuxna ofta hindras från att delta i undervisning på grund av att det saknas möjlighet till studiefinansiering. Det medför också att det idag är mycket svårt att yrkesväxla för personer som redan har ett arbete. Det är idag otydligt vilka möjligheterna som finns att finansiera sina studier och det saknas likvärdighet både lokalt och nationellt. Förvaltningen instämmer i att det är angeläget att säkerställa att samma möjligheter finns till studiefinansiering för elever inom särskild, utbildning, oavsett var i landet man bor.

Förvaltningen ser det också som viktigt att utredningens resonemang och förslag avseende Skolverkets uppföljning av komvux och särvox beaktas.

Avsnitt 5 Alternativa urvalsgrunder för gymnasial komvux

Utredningens förslag

Utredningen fick i uppdrag att analysera och ta ställning till om det i vissa fall bör kunna göras undantag från skollagens bestämmelser om att de som har fått minst utbildning ska prioriteras när det gäller antagning till komvux på gymnasial nivå och i så fall föreslå möjligheter till undantag. I direktiven angavs att nuvarande regler kan innebära problem och att om en annan prioriteringsordning kan tillämpas, kan satsningarna bättre anpassas till de behov som finns och nå en specifik målgrupp i behov av en viss utbildning.

Dagens urvalsregler kan sägas tillämpas när en person söker till en kurs som inte omfattas av rätten till behörighetsgivande komvux och det finns fler behöriga sökande till en gymnasial utbildning på komvux än vad det finns platser. Urvalet ska enligt dagens regler göras enligt en fastställd prioritering som bestämmer i vilken ordning kommunen ska anta elever i enlighet med 20 kap. 2 § skollagen (2010:800).

Den generella principen anger att de som fått minst utbildning ska prioriteras. De detaljerade bestämmelserna om urval för komvux på gymnasial nivå finns i 3 kap. 7–8 §§ vuxenutbildningsförordningen (2011:1108) och anger att sökande med kort tidigare utbildning ska prioriteras generellt.

Utredningen konstaterar att de nuvarande urvalsreglerna fungerar mindre väl, leder till att individer som vill byta utbildnings- eller yrkesbana i fler fall inte får tillgång till yrkesutbildningar inom komvux, även om de har stora behov av en viss utbildning.

Utredningen landar i att det inte är lämpligt att lösa dessa problem med ännu en undantagsregel då det ytterligare skulle öka otydligheten i regelverket. Utredningen föreslår därför en ny prioriteringsprincip i skollagen, samt nya urvalsgrunder för komvux och regionalt yrkesvux. Förändringarna leder till en ökad samstämmighet mellan

skollagen och underliggande förordningar, samt en prioriteringsmodell som står bättre i samklang med de behov vuxenutbildningen ska svara mot.

Utredningen föreslår att dagens prioriteringsregel i skollagens 20 kap. 2 § som anger att den som fått minst utbildning ska prioriteras, ändras till att den med störst behov av utbildning ska prioriteras.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan men har ett par synpunkter.

Arbetsmarknad och vuxenutbildning instämmer i utredningens konstaterande att dagens urvalsregler skapar problem för vissa målgrupper. Förvaltningen instämmer också i utredningens förslag till ny formulering av skollagens prioriteringsregel, som öppnar för en bredare målgrupp samt i utredningens förslag till formulering av urvalsreglerna och en harmonisering mellan urvalsreglerna för komvux och regionalt yrkesvux, men ställer sig mycket frågande till hur det ska vara möjligt att tillämpa urvalsreglerna på det sätt som utredningen föreslår.

Utredningen skissar ett exempel på möjlig tillämpning av nya urvalsregler. Detta skulle kräva mycket av den sökande i form av underlag till ansökan och väldigt mycket mer av handläggning än vad som är fallet idag. Handläggningen skulle behöva bli både mer omfattande men också svårare. Detta i en situation då handläggningstiden inför varje kursstart är begränsad.

Förslaget innebär ett krav på att en bedömning ska göras av varje individs situation och att utbildning tillgodoser det individuella behovet. Detta gör både att en bredare målgrupp kan bedömas vara prioriterad, och att det inte är samma individer som generellt prioriteras i alla sammanhang. Den nya formuleringen anger att en behovsprövning ska ske vid urval, och att den prövningen måste väga de sökandes behov mot varandra.

En viktig skillnad mellan den föreslagna och den nuvarande principen är åt vilket håll – bakåt eller framåt – som perspektivet ska vara vänt. Föreslagen princip ska ta hänsyn till kommande behov hos individen, medan den nuvarande principen riktar blicken bakåt och tar hänsyn till vad individen saknar från tidigare utbildning. Samtidigt konstaterar utredningen att kort utbildning även fortsatt kommer prioriteras högt i ett urval, eftersom en avslutad gymnasieexamen i princip är ett krav för en hållbar anställning på dagens arbetsmarknad.

Ytterligare en aspekt är vilket samband som finns mellan anställningsbarhet och avklarad utbildning.

Förvaltningen anser att utredningen inte tillräckligt uppmärksammat och belyst dessa konsekvenser och anser att frågan bör utredas ytterligare.

Utredningen bedömer att Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram vägledande tolkningsanvisningar och stöd till kommunernas antagningsenheter, baserat på den forskning som finns kring prioriteringsarbete. Detta är absolut nödvändigt om ett antagningsförfarande som skiljer sig så mycket från dagens ska kunna börja tillämpas. Risken finns för att brister i likvärdigheten vid antagning mellan olika kommuner i landet uppstår.

Ett exempel på detta är att det i Göteborgs Stads utbud finns yrkesutbildning med språkstöd som öppnar för elever som läser sfi eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå att påbörja en yrkesutbildning. Antalet sökande till dessa utbildningar överstiger vida antalet platser och de sökandes utbildningsbakgrund från hemlandet kan variera från icke avslutad grundskola till avslutad högskoleutbildning. Att göra urval för dessa utbildningar enligt utredningens förslag skulle bli oerhört krävande.

Avseende urvalsregler inom särsvux (avsnitt 5.13.5) vill Göteborgs Stad instämma i att det finns behov av förändrade prioriterings- och urvalsregler till särsvux då fler personer inom målgruppen idag tillhör arbetsmarknaden. Det är dock viktigt att även värna om möjligheten till personlig utveckling för individer som står längre från arbetsmarknaden.

Antagningsarbetet utifrån föreslagna urvalsregler kommer sannolikt att fortsatt vara resurskrävande eftersom en individuell kartläggning och studieplanering även behöver ta perspektivet om anställning i anspråk. Skolverket behöver därför ta fram tolkningsanvisningar för antagning utifrån prioritering ”störst behov av utbildning”.

Frågan om urvalsregler hänger starkt ihop med möjlighet för målgruppen att etablera sig på arbetsmarknaden. Även regelverket för individer med tidigare betyg inom gymnasiesärskolan och särsvux bör ses över för att det ska vara möjligt att läsa kurser eller delar av kurser som individer har förutsättningar att tillgodogöra sig

Avsnitt 6 En förenklad betygsskala för komvux på grundläggandenivå, sfi och särsvux på grundläggande nivå

Utredningens förslag

Utredningen har uppdraget att utreda en förenklad betygsskala för komvux på grundläggande nivå, sfi och särsvux på grundläggande nivå framför allt med syfte att se om en förenklad betygsskala kan öka genomströmningen på dessa nivåer. Utredningen föreslår att det ska införas en förenklad betygsskala för komvux på grundläggande nivå, sfi och särskild utbildning på grundläggande nivå.

Enligt utredningen finns dock en samstämmighet bland tillfrågade lärare, främst inom sfi, att den nuvarande betygsskalan innebär ett allt för stort fokus på den summativa bedömningen och att det i sin tur leder till att det administrativa arbetet med betygssättning både inom sfi och inom grundläggande komvux tar mycket tid i anspråk. Elevernas svårigheter att förstå betygsskalan talar också för en förenkling. Lärare inom sfi vittnar till exempel om att det kan skapa stor förvirring med betygssteg från A–F i kurser som benämns A–D. Utredningens bedömning är att en förenklad betygsskala är bättre anpassad utifrån de förutsättningar som gäller för grundläggande komvux, sfi samt grundläggande särsvux. Förslaget kommer att gynna elever på dessa nivåer.

Att betygssättas enligt en betygsskala med fem steg för godkänt resultat på nivåer där betyget inte fyller någon urvalsfunktion för vidare studier och där betygssättning sker ofta kan, enligt utredningen, innebära att fokus på bedömning av kunskaper snarare än fokus på bedömning för kunskapsutvecklingen blir alltför rådande.

Förslaget innefattar även förenklad betygsskala för delkurser inom komvux på grundläggande nivå och delkurser inom särskild utbildning på grundläggande nivå. Förslaget innebär att betygsskalan ska utgöras av betygen Väl godkänt, Godkänt och Icke godkänt.

Inom särskild utbildning på grundläggande nivå föreslår utredningen att betygsskalan ska utgöras av Väl godkänt och Godkänt.

Utredningen föreslår även att Skolverket får i uppdrag att utforma kunskapskrav för betygsskalan och i övrigt göra de ändringar som förslaget kräver inom ramen för det bemyndigande som återfinns i 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan men har ett par synpunkter.

Förvaltningen instämmer med utredningens förslag att det bör införas en förenklad betygsskala enligt det förslag utredningen lämnar. Färre betygssteg underlättar för eleverna att förstå betygsskalan i relation till kunskapskraven. Vidare kommer det att vara arbetsbesparande för lärarna då arbetet med bedömning och betygsättning utgör en stor del av lärarens uppdrag.

Förvaltningen instämmer även med utredningens tankar om att ett betygssteg för icke godkänt resultat ska finnas kvar inom sfi och på grundläggande nivå.

Förvaltningen anser att det behövs ett förtydligande av hur betyget IG ska användas relaterat till sfi-kurserna, som saknar fastställt kurslut. Konsekvenserna av ett icke godkänt betyg behöver också förtydligas för nationell likvärdighet.

Avsnitt 7 En mer flexibel högskoleförberedande examen

Utredningens förslag

Utredningen har haft i uppdrag att utreda en förenklad högskoleförberedande examen från komvux. Ambitionen är att det ska bli enklare för individerna och kommunerna samtidigt som kvaliteten på och kraven för examen inte ska sänkas.

Utredningen föreslår att en högskoleförberedande examen från komvux inriktad på studieområden med områdesspecifika kurser ska ersätta dagens krav på programspecifika kurser. Det innebär att gymnasieskolans sex studieförberedande program slås ihop och blir tre bredare studieområden bestående av samhällsvetenskap/ekonomi, naturvetenskap/teknik och estet/humanist.

Utredningens bedömning är att Idrott och hälsa även fortsättningsvis inte ska få ingå i en gymnasieexamen från komvux. Utredningen bedömer även att kravet på naturkunskap för samtliga gymnasieexamina från komvux bör kvarstå.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan.

Gymnasiearbetet som det är utformat idag tvingar eleverna att göra ett arbete inom den programriktning de tidigare har studerat. Detta även om de har helt andra mål med sina framtida studier. Problemet är särskilt påtagligt för dem som tidigare har läst ett yrkesinriktat program och nu vill gå vidare med mer teoretiska studier. Utredningen föreslår att Komvux ska skapa ett antal studieområden (färre) istället för de program som finns på ungdomsgymnasiet. Detta underlättar för många kommuner som har svårt att erbjuda alla varianter som finns och om gymnasie-/komvuxarbetet kopplas till studieområdena istället för till nuvarande program är det väsentligt lättare för eleverna att nå sina mål.

Vidare är förslagen om en mer flexibel högskoleförberedande examen bra. Programspecifika kurser ersätts med områdesspecifika kurser. Detta leder till att individerna har en större frihet att välja väg för att nå målet.

De tre valda studieområdena, samhällsvetenskaplig/ekonomisk, humanistisk/estetisk och naturvetenskapligt/tekniskt känns också relevanta som indelning.

Samtliga studieområden har samma krav på antal poäng i svenska, engelska, matematik och komvux/gymnasiearbete vilket är bra då detta är generella baskunskaper alla bör ha innan de påbörjar högskolestudier.

Avsnitt 8 Betygsrätt och entreprenad

Utredningens förslag

Utredningen har haft i uppdrag att utreda om det ska vara ett villkor att anordnaren har betygsrätt för utbildning motsvarande komvux, för överlämnande av uppgifter inom komvux och särvox på entreprenad till en enskild utbildningsanordnare,

Vidare har utredningen undersökt om regleringen av betygsrätt för utbildning motsvarande komvux och särvox i tillräcklig grad säkerställer att utbildningsanordnare som får betygsrätt har förutsättningar att bedriva en verksamhet av hög kvalitet.

Utredningen föreslår att betygsrätt enligt 6 kap. vuxenutbildningsförordningen ska vara ett villkor för överlämnande av uppgifter inom komvux på entreprenad. Utredningens bedömning är dessutom att kommunernas uppföljning av utbildning på entreprenad kan stärkas. Utredningen föreslår även att den enskilde utbildningsanordnaren ska lämna betygshandlingar och intyg till elevens hemkommun.

Elevens hemkommun ska ta emot och arkivera betyg och intyg som är utfärdade av en enskild utbildningsanordnare.

Utredningen föreslår att tillståndsprocessen från Skolinspektionen ska fokusera på att kontrollera den enskilde anordnarens förmågan att leva upp till kraven på god kvalitet och de bestämmelser som rör myndighetsutövningen inom tillståndet. Tillstånd som ges bör vara nationella och gälla alla nationella kurser inom komvux och särvox, inklusive gymnasiearbete, alternativt komvuxarbete, och gymnasiesärskolearbete.

Utredningen anser dessutom att Skolinspektionens tillsyn av betygsrätten bör utökas och att branschen bör ta ett större ansvar för egenkontroll av betygsrätten. Dessutom förslås ett nationellt register över användningen av betygsrätten bör upprättas.

Enskilda anordnare med beviljad betygsrätt bör i sina administrativa system ha uppgifter om aktuell användning av betygsrätten. Enskilda anordnare ska årligen rapportera uppgifter till det nationella skolenhetsregistret.

Utredningens bedömning är att ett sätt att öka intresset för företag att köpa utbildning motsvarande komvux kan vara att ett visst antal årsplatser vid utbildning motsvarande komvux ska kunna berättiga till studiestöd.

Arbvux synpunkter

Arbetsmarknad och vuxenutbildning instämmer i utredningens samtliga förslag gällande betygsrätt och entreprenad.

Förvaltningen vill särskilt betona vikten av att utredningens slutsats om att utöka Skolinspektionens tillsyn i frågan beaktas. Det bör vidare vara möjligt för Skolinspektionen att dra tillbaka ett tillstånd.

Förvaltningen har synpunkter på förslaget att ett visst antal årsplatser vid utbildning motsvarande komvux ska kunna berättiga till studiestöd. Förslaget skulle förmodligen leda till en ökad förvirring bland eleverna där vissa läser utbildningen med studiestöd och andra måste ha annan försörjning. Företag som köper utbildning gör det för sina anställda och bör kunna stå för denna kostnad.

Avsnitt 9 Förändringar när det gäller särsvux samt vidare studier för individer med intellektuell funktionsnedsättning

Utredningens förslag

Utredningen har haft i uppdrag att analysera om särskild utbildning för vuxna, särsvux, bör upphöra som egen skolform och, om det bedöms lämpligt, föreslå hur särsvux kan bli en del av komvux.

Dessutom har utredningen i uppdrag att analysera och föreslå förändringar inom andra områden inom särsvux. En viktig utgångspunkt har varit att särsvux är ett outforskat område och såväl statistik som beprövad erfarenhet är bristfällig. De uppgifter som samlas in och redovisas av Skolverket visar att det är en skolform där antalet elever stadigt har minskat under ett antal år. Förutsättningarna för studier inom särsvux skiljer sig åt mellan kommunerna.

Utredningen föreslår att särskild utbildning för vuxna, särsvux, upphör som egen skolform, vilket innebär att 21 kapitlet i skollagen upphör att gälla. Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå inklusive utbildning motsvarande den som ges i träningskolan och på gymnasial nivå ska ingå som delar i den kommunala vuxenutbildningen jämte komvux på grundläggande och gymnasial nivå samt sfi.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan och är positiv till en sammanhållen vuxenutbildning som tar hänsyn till att vuxna kan ha mycket olika förutsättningar och behov inom olika kunskapsområden. Ett par synpunkter lämnas enligt nedan.

Målgruppen för särskild utbildning för vuxna är en heterogen grupp och studieförutsättningarna är mycket varierande, och därför bör det vara möjligt att kombinera utbildning på olika nivåer och med olika upplägg. Inkludering är ett viktigt perspektiv inom utbildning, och i samhället i övrigt. En sammanhållen kommunal vuxenutbildning skickar tydliga signaler om att vuxenperspektiv ska beaktas vid organisering utbildning för målgruppen.

Benämningen särsvux signalerar inte inkludering och det är vanligt att elever uttrycker att de inte önskar gå på särsvux. Förvaltningen är därför positiv till utredningens förslag.

Många av de elever som tidigare gått i särskola och bedömdes tillhöra målgruppen för särsvux, saknar idag tillträde till anpassade utbildningar, framförallt inom yrkesutbildning. Det finns också många personer utan dokumenterad utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada som för sin kunskapsutveckling skulle ha nytta av att erbjudas studier inom särskild utbildning. Förvaltningen ser därför positivt på förslaget om att särskild utbildning ska göras tillgänglig för en bredare grupp än personer med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada. Vidare ser förvaltningen att det skapar möjligheter att utveckla utbildningar för individer som idag riskerar att ”falla mellan skolformerna”.

Likvärdig antagning av en vidgad målgrupp kräver troligtvis mer resurser för antagningsarbete och tolkningsanvisningar behöver tas för antagning utifrån prioriteringsgrupper och en utökad målgrupp.

Utredningens förslag om att införa en rätt att pröva kunskaper för betyg i kurser inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå är positiv men förvaltningen ser att formerna för prövning för betyg inom särskild utbildning behöver utredas ytterligare.

Förvaltningen delar utredningens bedömning i avsnitt 9.7 om att gymnasiesärskolan och särskild utbildning aktivt ska arbeta för att elever ska kunna gå vidare till studier inom komvux. Förvaltningen ser också att insatser behövs inom gymnasieskolans introduktionsprogram, eftersom där finns ett flertal elever som tillhör den föreslagna utökade målgruppen för särskild utbildning.

Avseende studie- och yrkesvägledning är förvaltningen positiv till tankarna om att Skolverket tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten ska få i uppdrag att stödja kommunerna i hur studie- och yrkesvägledning till målgruppen för särskild utbildning kan utvecklas. I det uppdraget ska särskilt uppmärksammas hur studie- och yrkesvägledares kompetens inom området kan förbättras.

Avsnitt 10 Kompetensutveckling

Utredningens förslag

Enligt direktiven har utredningen haft i uppdrag att kartlägga kompetensbehov hos lärare vid komvux och särsvux, och vid behov lämna förslag på insatser utanför

lärarutbildningen för att tillgodose de behov av kompetens som lärare kan ha för att kunna undervisa i komvux och särsvux.

Utredningen konstaterar bland annat att det finns ett uttalat behov av kompetensutveckling bland lärare inom komvux och särsvux, såväl inom ämnesdidaktiska kunskaper som mer specifika kunskaper med koppling till vuxna elevers lärande. Ett särskilt kompetensbehov är didaktiska konsekvenser av nya krav på vuxenutbildningen, främst ökad flexibilitet och individanpassning.

Utredningens bedömning är att det i samband med Universitetskanslersämbetets utvärdering av ämneslärarutbildningen, som påbörjas under 2018 och beräknas pågå t.o.m. 2019, vore ett bra tillfälle att utvärdera hur målet om vuxenutbildning uppfylls.

Arbsvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan.

Avsnitt 11 Samverkan kring regionalt yrkesvux

Utredningens förslag

I december 2017 fick utredningen ett tilläggsuppdrag om att följa och analysera samverkan inom regionalt yrkesvux, mellan kommunerna samt mellan kommungruppen och övriga aktörer. Utredningen har även haft i uppdrag att vid behov föreslå åtgärder för att förbättra samarbetet inom regionalt yrkesvux.

Utredningen konstaterar att samverkan har kommit olika långt i olika kommungrupper och för de aktörer kommunerna ska samverka med. Förutsättningarna för samverkan skiljer sig även stort åt över landet vad gäller såväl kommuner som regionalt utvecklingsansvariga, Arbetsförmedlingen och olika branscher.

Det konstateras att flera hinder finns för en verkligt effektiv samverkan överallt.

Kommunerna kan bland annat tolka nuvarande urvalsbestämmelserna så olika att det försvårar samverkan. En övergripande bild som ges från olika aktörer är otydliga ansvarsroller och mandat som ger dubbelarbete och skapar ineffektivitet i samverkan kring regionalt yrkesvux.

Utredningen föreslår därför att ett krav införs i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning att kommunerna som söker regionalt yrkesvux tillsammans ska ha ett samverkansavtal.

Arbsvux synpunkter

Arbetsmarknad och Vuxenutbildning ser regionalt yrkesvux som en viktig del i arbetslivets kompetensförsörjning. Arbetsmarknad och Vuxenutbildning delar bedömningen att krav på samverkansavtal ska införas men tillägger att det är nödvändigt att samverkan anpassas efter de olika förutsättningarna i landet. Samverkan fungerar idag väl i regionen och vi har ett samverkansavtal för vuxnas lärande i Göteborgsregionen avseende yrkesvux.

Arbetsmarknad och vuxenutbildning vill i sammanhanget även framföra synpunkter kring statsbidraget inom yrkesvux. Det finns ett stort behov att utöka statsbidraget för att stötta språkstödseleverna och de elever som ej klarar den språkliga nivå som krävs under utbildningen, på så vis kan vi finansiera arbetet med att utveckla undervisningen inom språk- och yrkesintegrerade utbildningar för nyanlända och flerspråkiga elever.

Ytterligare en aspekt är att med dagens system med statsbidrag som beviljas ett år i taget, saknas förutsättningar att göra långsiktiga planeringar för utbildningar finansierade genom statsbidrag.

Avsnitt 12 Riksrekryterande utbildningar inom komvux och sårvux

Utredningens förslag

I dag finns riksrekryterande yrkesutbildningar inom gymnasieskolan men inte inom vuxenutbildningen. Utredningens bedömning är att det finns behov i flera branscher som delvis skulle kunna lösas av riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och sårvux.

Det finns dock flera förutsättningar som behöver ses över innan det är möjligt att helt ta ställning till om detta bör införas. Flera processer som kan påverka bedömningen pågår nu och avslutas kring 2020.

Regeringen bör därför tillsätta en arbetsgrupp för att i särskild ordning se över förutsättningarna för att införa riksrekryterande yrkesutbildningar inom komvux och sårvux, alternativt uppdra åt Skolverket att analysera detta i dialog med branscherna.

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan.

Avsnitt 13 Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens förslag

Arbvux synpunkter

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag ovan.

Andreas Lökholt
Förvaltningsdirektör

Hans Timan, Johan Roos, John Harming
Förvaltnings- Utbildnings- Planerings-
controller chef ledare

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen

Utbildningsdepartementet